

رۆژی پینج شهممهی ههوتوی داهاو واته ههوتی پوشهپر (تیر) بیستهمین سائروژی بوردومانی شیمیایی سهردهشت و گوندی ئالانی بانهییه. خوینهرانی خوشهویستی ئەم بابته ئاگادار دهکهمهوه که، ئەم نوسراوهم 2 مانگ ئەمه پیش له سهر سایته ئینتیرنیتییه کوردیهکان به بۆنه ی ئەم یادهوه بلاو کردوتهوه. ئیستاش به هوی نزیک بونهوهی یادی سهردهشت جاریکیتتر به ئال و گۆریکی چکۆله که تییدا کراوه دهیخههوه بهر دهستی ئیوهی خوشهویستی!

ههر بژین به شادی و خوشی 30 جۆزهردانی 2707

ئهیوب پهحمانی 10 ی بانهمهپری 2707

چهند دیرپیکیش بو بوردومانی شیمیایی شار و گوندهکانی رۆژهلاتی کوردوستان به بۆنه ی 28.06.2007 (7 ی پوشهپری 2707) **بیستهمین** سالوهگهری بوردومانی شیمیایی شاری سهردهشتی خوشهویستی!

من کۆرپهئیکی شیمیایی کراوی کوردم

http://www.koord.com/pictures/sardasht_chemical/sardsht_chemical.htm

هۆ هۆ پاریزهران، پاریزهرانی نهزمی کۆن: ئەو کاتانهی که ئیوه ئاو و ههوزی ئاوهکهشم¹ لئ دهکهنه دوژمن، ئەو کاتانهی که مایهیی ههیات، واته ئاو و ههواش دهبنه مایهیی مههرگ و نهمان، ئەو کاتانه، کاتیکن که دهیان ههزار مروقی بی تاوان دهبنه ئهسیری ژههرو و مههرگ. بو کئی؟ بو چی؟ بو کام مهبهست؟ ئاخو خو من کۆرپهئیکی 6 مانگان و 1 سالان و بچکۆلهتر بوم لهوهی که جارئ بتوانم تاج و

¹ دواي ئهوه که خهلك زانیان بوردومانی شیمیایی کراون، له پهناگا و ژیرخانهکانیان هاتنه دهر و به ئاوی ههوزی ههوشهکانیان دهست و دهموچاویان شۆرد و پارچهیان له ههوز ههلهکیشا که به سهر و چاویانیدا بدن، بهلام نهیانزانی که ئەو ئاوه ژههری خهردلی پیا کراوه و دهیان کورژیت!

تەختتان داروخېنىم. بۇ ئاخىر بۇ؟ مەگەر خوداكانى ئىيۈ پېتان دەللىن شىعە و سوننەم بە خوینی كۆرپە بۇ بېنن؟ باشە ئەگەر وابى خۆ ئىمەى كۆرپەش ھەر ھى ئابىنى ئىيۈ بوين! ئىمە ئىستا سەدان سالە كە سەر بە خىللى كوفر نین!! دايك و باب و ئەجدادىشمان سەدان سالە، رۆژى 5 جار سوجدە دەبەن بۇ ئەو خودای كە ئىيۈى دېر، بۇى چۈنە شەرى ئىسلام و كوفر!

بەلام پارىزەرانى نەزمى كۆن! پېم و نىە ھىچ خودايك لە ھىچ كوئىك فەرمانى مەرگى كۆرپەيك لە ھەلەبجە و لە سەردەشت و لە ئالۆت و ھىرۇشما و ناكازاكى و ھىچ قوژبىنىكى ئەم جىھانە بدات بە تۆيىكى كەلە وشكى كەلە شەقى تاوانبار، ئەو ھو ھۆتى و ئاغای لای سەروى دىو ھان كە بۇ تۆزىك نەوت و بستىك ەرز و مىداللىيىكى بى نرڭ و مشتىك دۆلار، سەدان كۆرپەى وەك منت بۇى ژىر گل خست! خۆ ھەر من بە تەنيا نىم، ئەو كۆرپانەش كە ئەنفال و زىندانى و بە زىندووىى كرانه چال، ئەوانەش كە لە قارنى و قەلاتان و ھەمو كوردوستان بە تىر پېكران و سوتىنران و مەكتەبە و ماللىان بە سەردا روخا، بە بۆمباى لاپالم و خوشە لە ناو مال و لە ھەشارگەو و تەنانەت لە كايەى شەش خانى بەر دەرگا دەست و قاچ و سەريان پەرى، و دەيان و سەدان ھاو شىوہى تر كە بۇ وتن ناشىن ئىتر، ماناى چىبە؟ تاج و تەختىك كە ئاوا بىت، روخىنەرە و تۆقىنەرە، نابى بىى، دەبى بمرى، دەشى بمرى!

كات و شوینی بۆردومانە شىمىياىيەكانى رۆژھەلاتى كوردوستان

بە داخەوہ و لە بەر ئەوہ كە رژیى كۆمارى ئىسلامى بۇى گرینگ نەبوہ كە خەلك و شارەكانى كوردوستان بۆردومان دەكرىن، كات و رۆژى زۆرەى بۆردومانەكان نەزانراوہ و نەنوسراونەتەوہ يا خۆ باسىان ناكرىن و بۇ گەورە نەبونەوہيان دەشاردردىنەوہ، نزيك بە ھەمويان لە 2 سالى پېش تەواو بونى شەرە نىگرىسەكەى ئىران و عىراق و پېش سەركىشانى جامى زەھرەكە، واتە لە سالەكانى 87 و 88 رويان داوہ. بەس كاتى بۆردومانى سەردەشت بە ھۆى برىندارەكان و خەلكەوہ و كۆمەلە نىونەتەوہىەكانەوہ زانراوہ.

گەركى سەرچاوەى (سەرچشمە) شارى سەردەشت و چەند گوندى دەور و بەرى لە رۆژى يەك شەممە، 28.06.1987، كاتژمىر چەند سانىك دواى سەعات 16 بە چوار بۆمبى شىمىياىيە ھەلگرى گازى خەردل خنكىندرا . (يەكەم شارى مەدەنى لە تارىخدا كە بۆردومانى شىمىياىيە كراوہ)

- گوندى گەرماوان سەر بە شارى سەردەشت.
- چەند گوندى دەور و بەرى بانە لە وانە ئالۆت و ھەرۋەھا مىك و باينجان لە دەشتى شلىر.
- چەند گوندى دەور و بەرى مەريوان لەوانە قلاجى كە تەنھا لە 1 رۆژدا 11 بۆمبى لىدرا.
- چەند گوندى دەور و بەرى شارى شنو.
- چەند شار و گوندى دەور و بەرى كرماشان لەوانە: گوندى زەردە.
- نەخۆشخانەى سەرپىيى لە سومار سەر بە شارى قەسرى شىرىن.
- مەنتەقەى شىخ سلە لە سلاس و باوہجانى سەر بە شارى جوانرۆ.
- مەنتەقەى دىرە گوندەكانى سامار و شامار.
- مەنتەقەى كەربەلى سەر بە گوندى وىزاب لە دالاهوى كرماشان.
- ھەرۋەھا لە بەشە غەيرە كوردىەكان، دەور و بەرى ئابادان و گيلانى غەرب

رېژەى (ئامارى) گيانبەختكردوان و برىندارەكان

شاری سهردهشت: پِژهی رهسمی گیانبهختکردوانی مهدهنی شاری سهردهشت له رۆژی بۆردومانهکهدا 120 کەس و 8024 کەس برینداری شیمیایی ناو براوه²، که ئەم پِژهی بریندارانه به غهیره رهسمی تا ئەمڕۆ به قسهی کارمهندیکی نهخۆشخانهی سهردهشت، که ئیستا له دهروهوی ولات ئەژی خۆ له 14000 بریندار ئەدات. ههروهها پِژهی گیانبهختکردوان ههر له زیاد بونایه و له 20 سالهی رابوردوا، سال نیه که دهیان بریندار گیانی له دهست نهدابیت، که تا ئیستا رِژهی گیانبهختکردوان خۆ له سهدان ژن و مندال و لاو و پیری کورد ئەدات.

پِژهی به کۆمهڵ

پِژهی گیانبهختکردوان تا ئیستا به روونی و ئاشکرا (بیجگه له سهردهشت) دیار نیه، بهلام تا ئەمڕۆ خۆ له ههزاران کەس دهات. پِژهی بریندارهکان تا ئیستا به رهسمی و بهس به پپی ئاماری کۆماری ئیسلامی 52000 برینداری به رِژه برین قورسی مهدهنی و ههروهها به رادهیکی کهم نيزامیش له رۆژههلاتی کوردوستان سهبت کراون و 40000 برینداری تری سهتھی، واته به برینی رِژه کهمهوه ناسراون، که ئەمانهش رۆژ نیه به دهردیکی تازه سهههلاوهوه شکایهت نهکهن و برینیکی قورس له شوینیکی تریان پهیدا نهبیت. به پپی ئەو زانیاریانه که ئەنجومهنه مهدهنیهکانی پشتیوانی له برینداره شیمیاییهکانی رۆژههلاتی کوردوستان باسی دهکهن، رژیمی کۆماری ئیسلامی له کوردوستانی رۆژههلات زۆر ئەهمیهت نادات بهو کهسهانی که خۆیان به برینداری شیمیایی دهناسین، و دوکتۆرهکان بهس 30 تا 40 سانیه معایهنهیان دهکهن، له کاتیکی که نهخۆش یا برینداری شیمیایی پپیوستی به لیکۆلینهوهیکی زۆر نه تهنیا له پپیستی بهلکو له ئەندامهکانی ناواوهی لهشیشی واته سیهکان و ههنگهه و رِیگاکانی ههناسه ههلهکیشان و هتد. سی تی سکان و ئازمایشی ریهکان لهو کارانهن که دهبیت بکری و پپیوستیان به کاته، بهلام بۆیان ناکهن، ههر بویه ئیستاش دوا 20 سالان زۆر برینداری شیمیایی ههه که چکولهترین یارمهتی پزیشکی و شتی ترییان پینهدراوه و له هیچ کوییک ناویان نهنوسراوه، که به داخهوه زۆریان له بی ئیمکاناتی و ئەهمیهت پپی نهدانیان، گیانیان له دهست ئەدهن! جیگای سهرنجه که به پپی ئەو زانیاریانهی که له سهه هیزه نيزامیهکانی ئیران ههیه، ئەوان خۆیان بۆ بهر بهرکانی له گهله هیرشی شیمیایی پپیشتەر ئاماده کردوه و ههمو سهه ربازیکی دههزی دژی شیمیایی و ماسکی شیمیاییان پپیدراوه و توانیویانه به دوا بۆردومانی شیمیایی خۆیان پپاریژن. له مههینهدا ئەوه خهلهکانی مهدهنی بون که له شتانه بی بهش بون و نهیان توانیوه بهرگری له خۆیان بکهن. ههر بهم پپیهش پِژهی کوزراو و برینداری نيزامی زۆر کهم بووه. بهم جۆره به رهسمی سهه رجهم 92000 برینداری شیمیایی له رۆژههلاتی کوردوستان ههیه، که له مههینهدا بهس 300 تا 400 بریندار له لایهن رژیمی کۆماری ئیسلامی ئیران کارتیی "جانبازی"³ یان گیانبازیان پپیدراوه! باقییهکهیان موشکیلهی خۆیانه و دهبی له گهلهی دهسته و یهخه بن و رِژه نا پهسمیهکان زۆر لهم پپژانهی رژیم زیاترن! شایانی باسه که ئەو رِژهیه به غهیره رهسمی خۆ له زیاتر له 100000 کەس دهات.

کورت کراوهی قسهکانی تهنیا چهند زامداریکی شیمیایی له رۆژههلاتی کوردوستان

² شاری سهردهشت ئەو کات 20000 کەس نفوسی ههبو که به پپی ئەم ئامارانه نزیک له نیوهی خهلهکهکه راستهوخۆ توشی ئەم ژههره بون، خهلهکیکی زۆریش نا راستهوخۆ گیرۆده بون.

³ برینداریکی که کارتیی گیانبازی له لایهن حکومهتهوه پپیدهدریبت له زۆر مهزایا بههرمهههت دهبیت، لهوانه خویندن له زانسگا، بون به کارمهنده، وهرگرتنی حقوقی حکومهت و هتد....، ئەم کارته به برینداره نيزامیهکانی شههههکانی کۆماری ئیسلامی به بی ئەملاولا دههدریبت، بهلام بریندارانی مهدهنی شههههکان به گیانباز نازانیت، چونکو ئەمان بۆخۆیان بریندار بون و ئەوان بۆ کۆماری ئیسلامی چونهته شهههه!!!!

خانمی پهروین واحدی 39 ساله، کاتی بوردومانه که 19 ساله بووه، یه کییک له بومبهکان له بهر ده رگای مالله که بیان که وتوته خوار. ناوبراو بهو شیوهی که ئاغای کامین موحه مدهی نوسه ری واشنگتون پریم نوسیویه تی، ده لی: "ئه و گازه هه مو له شمی تهنیوه و زوربهی ئه ندامه کانی له شمی له کار خستووه، دوکتوره کانیش نازانن من چون ئیستاش ده ژیم" پهروین خانم ههروه ها ده گیریته وه ده لی: "ته یاره کان هاتبون، ئیمه خو مان له ژیرخان هه شار دابو، له پر ئازیری خه تهر لی درا و وتیان ئازیری شیمیاییه، ئیمه نه مانده زانی چی بکهین، ئاخو پیشتو هه ر بومب ده باری، ئه م جاره ژه هر ده باریت. خه لک هاواریان کرد به ری ده م و لوتمان به شتیک بگرین، منیش هیندیک جلی تازه شو راو که له هه وشه کامان هه لمانواسیبون وشک ببنه وه، له ئاوی هه وزه که هه لکیشاو دابه شم کرد به سه ر هه موماندا. هه وا شیرین بو و بونی سیریش ده هات"

ئه م کاره نه ده بو کرابا، له بهر ئه وه که گازی خه رده ل قورسه و زو ده نیشیت، هه م ئاوه که و هه م جله نیوه ته ره کان ژه هراوی بون و به ری ژه هره که بیان نه گرتووه. ئه لبهت هه وا که ش هه ر مه سموم بووه، له م کاته دا به س ده رزی شیمیایی و ماسک به ری مه سموم بون ده گریت. پهروین خانم 18 روژ له تاران راده گریت و به ته مای گیان له ده ست دانی بو هیه چ کویی نایرن. پاشان به زوری که س و کاری له گه ل 21 که سی تر ده یان نیرنه ولاتی بلزیک 3 هه فته دوای روژی بوردومانه که له نه خو شخانه یکی بروکسل له ولاتی بلزیک دیته وه هو ش خو ی. 85 ده رسه دی پیستی له شی سوتابو. پهروین خانم له م روداو ده دا 11 که س له بنه مالله که ی له ده ست ده دات، له وانه دایک و باوکی و 2 برای و 3 برازای، که زوربه یان به دوای مانگ و سال زهجر و عه زاب کیشان گیانیان له ده ست داوه. له بروکسل یه کییک له ریه کانیان ده ر هیناوه و به داخه وه روژ به دوا روژ حالی خراپتر ده بیت.

خانمی شه هلا که ریمی واحید یه کیکیتر له برینداره کانی شاری سه رده شته. ناو براو له سیهه مین کونفرانسی برینداره شیمیاییه کان له تاران وتبوی "11 که س له که سوکاره نزیکه کانم له سه رده شت له ده ست داوه" ئه ویش هه ر وه ک برینداره شیمیاییه کانیتو که زور ده کوکی و به حال ده یوانی قسه بکات به ره خنه ی توندی خو ی بو کوماری ئیسلامی ده ی وت "ئیمه بریندارانی شیمیایی هه ر جاره و به لینی کمان پی ده درئ له لایه ن کاربه ده ستانه وه، به لام تا ئیستا هیچیان نه بو خو مان و نه بو شاره که مان نه کردووه، ده بی بودجه یکی تایبهت بو ئه م کارانه ته رخان بگریت" له م کونفرانسه دا به شاره داری ژماره 2 تاران پیشتیار کرابو که به س به قه د بودجه ی گه ره کیکی تاران، بو سه رده شت ته رخان بگریت. ئاخو ته پو تو زی سه ر جاده ی ناو شاری سه رده شت بو برینداره شیمیاییه کان خراپه و ده یان خاته کوکه، هیچ نه بیته جاده و کو لانه کانیشیان بو ئیسفالت ناکه ن چ بکات به ئیمکاناتی رفاهی و پزشکی و ده رمانی له و شاره و شار و شاروچکه و گونده کانی تر!

خانمیکی به ته مهن له گوندی قه لاجی مه ریوان، به پیی نوسراوه یکی ئاغای کامین موحه مده ی روژنامه گه ر ده لی: "من قوربانیکی شیمیاییم و هیچ یارمه تییک وه رناگرم، دوکتوریش ته ئیدی کردووه، یارمه تییکم به ن، دیم بو شار و لام وه رناگرم، نکا ده که م یارمه تیم بدن و وینه ی کاتی شیمیایی کرانه که ی و نوسراوه ی دوکتوره کان نیشان ده دات.

خانمی شهلا شافیعی که 23 سالیهتی، له کاتی بۆردومانهکهدا تهنها 3 سالی بوه. خوشکیکی 18 مانگانی ههر لهوئ گیانی له دهست دهدات. بنهمالهکهی ناچار دهن کۆچ بکهن بۆ شاریکی تر. بهلام لهو شارهش شهلا خانم کیشهی ههیه له بهر ئهوهی که هاو سالهکانی له مهدرسه تیناگهن که بۆچی ئهم ناتوانییت وهک ئهوان را بکات، بۆ زو نهخۆش دهکهوییت و نایهتهوه مهدرسه، بۆ لهشی زۆر دهخوری، بۆ هاوکات 3 لولهی ههناسه ههلهکیشانی پیهیه، تهناهت دوکتورهکانیش به ههمو کیشهکانی و ئیش و ئازارهکانی نازان، له کتوپر له ناو قسهکانیدا توشی ههناسه توندبون دهبییت، به لولهکان ههناسه تازه دهکاتهوه و داوای لیبوردون دهکات و دهلی گۆی بگره چهنده دهنگم خسه خس دهکات.

خانمی لهیلا فهتھی، که تاقه کوپ و کچهکهی له دهست داوه، دهلی: "ئهگهر مندالهکانم زیندو بونایه، مالهکهه هینده بیدهنگ نهدهبو. دهر و ژان زۆرن، ههر چی چاوم دهبهستم ههوتی پوشپهر (28.06.87) دیتهوه بهر چاوم. کورهکهه لییره نوستبو، کچهکهه لییره کایهی دهکرد به بوکهکهی" و ...

خانمی تیمن سعیدپور (له هیندی شوین ناوی به شیمین نوسراوه) تهههنی 20 سالانه، خهلهکی ئالۆتی بانهیه و هاوتهههنی بۆردومانهکهی ئالۆته، ئاخو لهو له کاتی روداوهکهدا کۆرپهیککی 6 مانگان بووه، دایکی و خوشکه 5 سالهکهی به ناوی سهبهیهی ههر لهو کاته مانگیک دواي ئازار و ئیش له نهخۆشخانه گیانی له دهست دابو. شیمین له گهل ئیش و ئازار گهوره بووه و له تهههنی 11 سالان به هوی زیاتر بونی ئیش و ئازارهکانی و توندتربونی برینهکانی و خراپتر بونی چاوی واز له خویندن دینیت. کاک خهلیل سهعیدپور باوکی تیمن له کاتی بۆردومانی گوندی ئالۆت له سه زهویهکهیان کاری دهکرد، که زانی بۆردومان کروان رای کردبوه مالهوه فریای ژن و 2 کچهکهی و باقی کهس و کاری بکهوییت و ههمویان دهچنه ژیرخانی مالهکهیان، نهیانزانیبو که ئهمجاره ژههریان بۆ ههلهژاوه. خیزانی و کچه 4 سالانهکهی مانگیک دواي بۆردومانهکه به ئیش و ئازاریکی زۆروه گیانیان له دهست دهدن. کاک سهعید له گهل تیمن خانمی کچی سالی 2005 له دادگاکی فرانس وان ئانرات، بازرگانی مهراگ که ماوهی 13 سال به ناوی "فاروس المنسور" به شیوهی نهینی له هوتیلی "الرهشید" له شاری بهغداد دهژیا له لاههی (دینهاخ) هولهند که به 15 سال حهپس مهحکوم کرا بهشاریان کردبو. ناوی ئهم بنه ماله له راپۆرتیکی سازمانی ملل دا هاتوو و راپۆرتهکه دهلی: "ئیمه ئهسهراتی گازی خهردهلمان له سه زهویهکهی گوندیکی رۆژههلاتی کوردوستان بهر چاوهوت، به تایهت دایکیک و 2 کچهکهی، ئیمه ئهم تهجروبه تالهمان دیت کاتیک که کچه 4 سالانهکهمان 2 سهعات پیش مردنی چاوی پێ کهوت، ئهوپهری ئیش و ئازارمان لهو تفله 4 ساله دا بینی"

خانمی فهرخوندهی شافیعی 42 سالیهتی، 22 سالی بو که شیمیایی کرا. مانگیک دواي بۆردومانهکهی سهردهشت دهچی بۆ ولاتی کاناډا، ناهیدی خوشکی که 2 سال تهههنی بو دواي مانگیک گیانی له دهست دهدات، فهرخونده خانم دهلی: "که زانیمان شیمیایی کراوین ههمومان چوین و دهست و دهموچاومان شت، نهمان زانیبو که ئاوهکesh مهسموم کراوه، پامان کرد بهرهو بانه ئیتر له نزیک بانه هیچمان چاومان نهی دههیت. لییره له سهردهشت هیچ ئیمکاناتیکی نهی، من دهبی سالی 2 جار به لهییزر هههههم گهوره کهمهوه، چاوم کریستال دروست دهکهن و تهپ و تۆز زۆر ئازارم دهدن، بهلام له سهردهشت جادهکانیش چاک ناکهنهوه بۆ ئهوهی بهری تهپ و تۆز بگرییت! رۆژ نهبو کهسیک گیانی له دهست نهات، گۆرستانی سهردهشت ههر دههات و گهورهتر دهبووهوه. خهلهک کویر دهبون، ژنان مندالیان به مردویی دهبو و تهناهت ماوهیک لییره گژ و گیاش نهدهروان.

کاک فهزادی میرانی که مامۆستایه و 28 سالیهتی دهلی: "له کاتی بۆردومانهکان مندالیک بوم" ناو براو که 14 کهسی له بنهمالهکهی خوی له دهست داوه دهلی: "له نزیک گوندی ئیمه پایهگهیککی نیزامی لی بو، ئهوان له بهر ئهوه که ماسکی شیمیایی و شتی تری برگری کردنیان له خویان پێ بو،

هممویان ساغ مانه‌وه، به‌لام خه‌لکه مه‌ده‌نیه‌کانی ناو گونده‌کان زۆرتین کوژراو و برینداریان لی که‌وته‌وه. ناوبراو هه‌روه‌ها دانه دانه ده‌رگای ماله‌کان نیشان ده‌دات و ده‌لی، ئەم ماله 5، ئەوینتر 9 و هه‌روا ده‌روا و ماله شه‌هیده‌کان نیشان ده‌دات و ژماره‌ی گیانبه‌ختکردوانیان ده‌لیت.

ئەم ئیش و ئازارانه‌ته‌نیا دلۆپیکن له‌ ده‌ریای ئیش و ئازاری برینداریانی شیمیایی، به‌تایبەت ئەوانه‌ی که‌ ده‌رسه‌دی برینه‌کانیان له‌ 40 و 50 تیده‌په‌ریت و هه‌تا ئەو ده‌رسه‌ده زیاتر بیت، ئەو ئازارانه‌ش توندتر و کوشه‌نده‌ترن. ئەلبەت به‌ ده‌گمەن ئەو ئازارانه‌که‌م ده‌بنه‌وه، به‌ داخه‌وه هه‌ر پو له‌ زیاد بون ده‌که‌ن. ماهیه‌تی گازی خه‌ردل وایه‌ که‌ هه‌ر جاری له‌ شوینیکه‌وه سه‌ر هه‌لده‌داته‌وه و وه‌ک خۆره ده‌کویته‌ له‌شی ئەو مروّقه‌ گیرۆده‌ بیگوناها‌نه‌وه و ده‌رسه‌دی برینه‌کانیان هه‌ر زیاد ده‌کات، مه‌گه‌ر ئەوه که‌ شانسی عه‌مه‌لیاتیکی باش و بنه‌رتیان پیدریت، که‌ ئەمه‌ش له‌ رژیمیکی تۆتالیتییر و دژه‌ کورد و دژه‌ مروّقی وه‌ک کۆماری ئیسلامی ئیران بو‌ خه‌لکی کورد چاوه‌رئ ناکریت!

بو‌ خوینده‌وه‌ی زیاتر و کامیلتری ئەم قسه‌ و باسانه‌، بچنه‌ سه‌ر سه‌رچاوه‌کان که‌ له‌ ئاخری ئەم نوسراوه‌دا ناویان و ئاده‌رسی ئینتیرنیته‌که‌یانم هیناوه‌!

میژو دوپات ده‌بیته‌وه

بۆمه‌ خه‌رده‌لیه‌کانی رژیمی پیشوی عیراق جوړیک دروست کرابون که‌ له‌ بۆمه‌ شیمیایانه‌ی که‌ یه‌که‌م جار له‌ شه‌ری یه‌که‌می جیهانی له‌ "ئیبیر"ی ولاتی بلژیک به‌ دژی نیزامیه‌کان به‌ کار هینرابون، کاریتر و قه‌وه‌یتر بیت. ئەوه یه‌که‌م بۆردومانی شیمیایی هیژیکی نیزامی بو که‌ له‌ جیهان روی دابو، به‌لام هه‌ر وه‌ک پیشتریش له‌م نوسراوه‌دا ئاماژه‌م پیکرد، یه‌که‌م بۆردومانی شیمیایی له‌ میژودا به‌ سه‌ر خه‌لکی مه‌ده‌نی هاوکات له‌ شاری سه‌رده‌شت و گوندی ئالۆتی سه‌ر به‌ شاری بانه‌ له‌ رۆژه‌ه‌لاتی کوردوستان روی داوه‌ که‌ بابته‌تی باسی ئەم نوسراوه‌یه‌.

ته‌قیری 8 مانگ و نیو به‌ دوا ئەم روداوانه‌دا و له‌ گه‌رماو گه‌رمی شه‌ری دواکه‌وتوانه‌ی ئیران و عیراقدا، کاتیک که‌ جه‌به‌که‌ که‌وتبووه ده‌شتی شاره‌زور، و ئیران شاری هه‌له‌بجه‌ی له‌ باشوری کوردوستان خستبووه گه‌مارۆی خۆیه‌وه و ده‌یویست شاره‌که‌ ئەشغال کات، هه‌م ئیران و هه‌م عیراق بو‌ به‌رگری له‌ پیشره‌وی یه‌کتر چه‌کی شیمیاییان دژی یه‌کتر به‌ کار هینا و زیاتر له‌ 5000 هاوولاتی مه‌ده‌نی ژن و مندال و لاو و پیر بونه‌ قوربانیانی ئەم شه‌ره‌ و هه‌زاران هاوولاتی تر بریندار بون. به‌ پی‌ قسه‌کانی پرۆفیسۆر شتیفن س. پیلیتییره - کۆنه‌ جاسوسیکی سازمانی سیای ئەمریکا و پسپۆری عیراق که‌ من پیشتر نوسراوه‌یکم له‌م که‌سه‌ به‌ ناوی "کی" له‌ روداوی هه‌له‌بجه‌دا تاوانباره‌" وه‌رگیاوه‌ته سه‌ر زمانی کوردی و له‌ چه‌ند سایتی ئینترنیتی کوردی بلاو کراوه‌ته‌وه - هاوولاتیانی شاری هه‌له‌بجه‌ به‌ گازی Cyanid گیانیان له‌ ده‌ست داوه، له‌ حالیکدا که‌ رژیمی دیکتاتۆری پیشوی عیراق به‌س گازی خه‌ردلی هه‌بووه و ئیران خاوه‌نی گازی سیانید بووه. ئەمه‌ ئەوه ده‌گه‌ینیت که‌ خه‌لکی بی تاوانی هه‌له‌بجه‌ و ده‌شتی شاره‌زور به‌ر بۆمه‌ شیمیایه‌کانی ئیران که‌وتون و نه‌ک عیراق. ئەم لیپرسراوه‌ کۆنه‌ی سازمانی سیا هه‌ر له‌و نوسراوه‌ی دا که‌ ئاماژه‌م پی کرد ئیشاره‌یکی چکۆله‌ش ده‌کات به‌وه که‌ ئەوه پارتیزانه‌ کورده ئیرانیه‌کان بون که‌ به‌ گازی خه‌ردل گیانیان له‌ ده‌ست دابو. مه‌به‌ستی ناوبراو، زیاتر له‌ 70 پيشمه‌رگه‌ی شوڤشگیری گوردانی شوانی کۆمه‌له‌یه‌ که‌ هه‌م که‌وتنه‌ ناو جه‌به‌هی 2 شه‌ری ویرانکه‌ر و دواکه‌وتوانه‌ی ئیران و عیراق و هه‌م به‌

گازی خەردل ژاروی کران و لە کاتی کدا که ژەر تاقەت و توانایی لئ بربوون و هیچ کەرەستە دژی شیمیایان نەبو که بەرگری لە خۆیانی پئ بکن و بەو حالەش کەوتنە گەمارۆی هیژە تا بیخی دیان موسەلەحەکانی کۆماری ئیسلامی و لە شەرپکی حیماسی و نابەرەبەردا و لە کاتی کدا که کەوتبونە پەراویزی چەمی سیروانەو، تا دواين فیشە کەکانیان شەرپیان کرد. ئەوان قارەمانانە هەم دژی برینە شیمیاییەکانیان و هەم دژی نیزامی کۆن موقاومەتیان کرد و گیانی ئازیزیان فیدای ریبازە پیرۆزە کەیان کرد. کە جیی خۆیەتی هەر لیژەدا سەری ریز و نەوازش بو گیانی پاکی ئەو ژن و پیاو تیکۆشەرەنە دانەوینم، رۆحیان شاد و رپگیان پیر ریبوار بیئ.

شایانی باسە، کاتیک که باسی میژوی بۆردومانە شیمیاییەکان دەکرین، ناشی ئەو هەش لە بیر کەین که کۆمەلە لە ئوردوگای بۆتی سەر بە باشوری کوردستان جاریکی تریش کەوتۆتە بەر شالاوی بۆمبارانی شیمیایی رژیمی پيشوی عیراق و لەویش 23 رۆلەوی تیکۆشەری خۆی لە دەست داو و گیانی ئازیزی ئەوانیش چۆتە ریزی کاروانی گیان بەختکردوانی ئەم ریبازە و هەر لیژەشدا سەری ریز و نەوازش بو ئەو ژن و پیاو شۆر شگێرانەش لە گەل هەمو گیان بەختکردوانی کۆمەلە و کوردوستان دادەنەوینم.

کۆمەلە نیونەتەوایی و بریارنامەکانی سازمانی مل

هەم رژیمی کۆماری ئیسلامی ئیران و هەم رژیمی پيشوی عیراق بەم کارانەین بە ئاشکرا، پڕۆتۆکۆلی دژی بە کار هینانی چەکی کۆمەل کۆزی سازمانی مل که لە سالی 1925 لە شاری ژنیف بە ئیمزای هەمو ولاتانی ئەندامی ئەو سازمانە لەوانە ئیران و عیراقیش گەیشتوو، ژیر پئ نا و لەم بارەشەو تاونباری نیونەتەوایی (عیراق ئەم پەیمانە لە سالی 1930دا کاتیک که هیشتا ولاتی ئیستیعمارگری ئینگلیس قەیوم یا سەرپەرەشتی ئەم ولاتە بو، ئیمزا کردوو). رژیمی ئیران لەم بارەو وتویەتی: " لە بەر ئەو هەمی که ئەو لەن عیراق دەست پیکەری شەر بوو و هەرواها یە کەم جار عیراق چەکی کۆمەلکۆزی دژی ئیران بە کار هیناوه و شکایەتەکانی ئیمە بو سازمانە نیونەتەواییکان جوابی وەر نەگرتۆتەو، جا ئیمەش ناچار بوین چەکی کۆمەلکۆزی دژی عیراق بە کار بینین و لەم بارەو خۆمان بە تاونبار نازانین " که ئەمە بە برۆای من قسەمی مفته و هیچ پاتاویک بو بە کار هینانی چەکی کۆمەلکۆزی نابیت ببیت. رەفسەنجانیش که ئەو کات رەئییسی مەجلیسی شۆرای ئیسلامی ئیران بو 2 مانگ بە دواي سەرکیشانی جامی زەرەکه لە لایەن خومەینیەو، واتە قەبولکردنی راکرتنی شەر، لەم بارەو وتویەتی که: " شەر ئیمەمی فیر کرد که یاسا نیونەتەواییەکان لە لاپەرە درۆویک زیاتر شتیکنین " هەر بویە ئیستاش لە سەر کیشەمی ئەتۆمی ولامی یاسا نیونەتەواییەکان نادنەو، که ئەم بابەتە جیگای باسی ئەم نوسراو نیه و دریزەمی پئ نادەم.

ئاغای ژۆست هیلتەرن لە گروپی قەیرانە نیونەتەواییەکان لەم بارەو وتبوی که: " ئیران فیر بوو که خۆی بپاریزیت و ئەهمیەت بە کۆنوانسیون و عەهدنامە نیونەتەواییەکان نەدات "

بە پئی کۆنوانسیونە چوار لایەنەکانی سازمانی ملی سالی 1948ی ژنیف، ولاتی داگیرکەر و هیژە نیزامیەکانی، بەرپرسی گیان خەلکی ولاتی داگیرکراون و بۆیان نیه ئازاریان بەن.

مادهی 22 پهیمانی چوارهمی کونفرانسی لاهه که سالی 1907 بهستراوه، دهلی که له شهري دو ولاتدا، هیچ لایه نیکی بوی نیه به ئیشتیای خوی له ههر که رهسته ییک بۆ زهره ر گه یاندن به دوزمنه کهی و بۆ بردنه وهی شه ره که که لک وهر بگریت. بۆ کامیل کردنی ئەم خالە، بهندی یه که می مادهی 35 یه که مین پروتوکۆلی سالی 1977 که له مهر ته کمیل و ئیسلأحی کونوانسیونه چوار لایه نه کهی سالی 1949 ی ژنیف نوسراوه دهلی: له ههر شه رییک یا پیداهه لپرزانیکی چه کدارانه، لایه نی شه ره کان بۆ هه لبزاردنی چه ند و چۆنی چه ک و چۆله کان و ریگیای به کار هینانیان، ئیختیاری موتله ق و نامه حدودیان نیه.

به پیی مادهی 2 کونوانسیونی بهرگری له به کار هینانی چه که کۆمه لکوژیه شیمیاییه کانی سالی 1925، "به کار هینانی چه کی کۆمه لکوژی شیمیایی ته نانه ت له جه بهه کانی شه ر و دزی هیزی نیزامیش قه ده غه یه و ههر لایه نیکی شه ریش به کاری بیئی تاوانباره". به م پییه به کار هینانی ئەم چه کانه دزی خه لکی مه ده نی تاوانیکی له راده به دهره و به کار هینه رانی به بی ئەم لاو ئەولا ده بی لیکۆلینه وه یان له سه ر بکری! ئەی که واته قسه کهی ره فسه نجانی راسته که وتبوی "یاسا نیونه ته وه ییه کان له لاپه ره دراویک زیاتر شتیکنین" نه گهر وانیه ئەی بو به چی ئەم هه مو تاوانه و ئەم هه مو تاوانباره چیان لی هات؟

به پیی ئەوقه رار و مه دارانهی که له کونفرانسی بروکسل له سالی 1874 و ههروهه کونفرانسی لاهه ساله کانی 1899 و 1907 نوسراونه ته وه، "ولاته له حالی شه ره کان، به هیچ جوړیک بۆیان نیه که شه ره که یان توشی خه لکانی مه ده نی یه کتر بکن و ده بی هاوولاتیه مه ده نیه کانیان له شوینی شه ره کان دور بخه نه وه و ده بی هه مو هه ولی خویان بدن که له گه یاندنی شه ره کان به شوینه مه ده نیه کان بهرگری بگریت"

دیاره ئەم خالانه و سه دان خالیتیش نه له لایه ن رژی می کونه په رهستی ئیسلامی ئیرانه وه و نه له ته ره ف رژی می کونه په رهستی به عسی عیراقه وه له ته واوی شه ره 8 ساله که یاندا ره چاو نه کران و بگره به عه مد شه ره که یان دزی خه لک دبرده پییش و به میلیونها هاوولاتی مه ده نی له ههر دو ولات توشی خه ساری گیانی و جسمی و رۆحی و هند بون، ئیمه و مانان شایه دی ئەوه یین که چۆن میگ و فانتۆمه کان له ناو شاره کاندا به سه رماندا ده هاتن و به ده یان و سه دان تۆن بۆمبیان به سه ردا ده باراندین، تۆپ و خومپاره (هاوهن) بارانیان ده کردین و له ههر شوینیکیش که که میان ده هینا بۆمی زه هراوی و شیمیایی خه ردل و سیانیان به سه ردا ده کردین.

ئەم دو ولاته داگیرکه ره و حکومه تی فاشیست و میلیتانتی تورکیا و سوریه شیان له گه ل بیت، ئەوه ده چی بۆ 9 ده یه که له شه ر له گه ل حیزبه ئوپوزیسیۆنه کانی کوردوستان له ههر چوار پارچه ی ئەم ولاته داگیرکراوه به درنده ترین شیوه و په وشت و خوی نا مروقانه شه رمان له گه ل ده کهن و له بیرمان ناچیته وه که چۆن بۆ گرته وهی شاره کهن له ده ست پیشمه رگه، شاره کانی کوردستانیان به تۆپ و خومپاره و راجیمه و هاوهن و کاتیوشا و هیلیکوپته ر و فانتۆم و میگ و هند و قورسترین چه که کان له عه رز و ئاسمانه وه ده کوتا و هیزی به ره ی شوپشیان وادار ده کرد که شاره کان چۆل کهن و ئەم حاله ته له گونده کانیس ههر به رده وام دریزه ی کیشا تا ئەوه ی که هیزی به ره ی شوپشیان ناچار کرد که برۆنه ئەودییو حدوده کانی یه کتر و پاشانیش بۆ بهرگریکردن له چالاکی پیشمه رگانه حدوده ده ست سازه کانیان ده سوتاند و ئەم پیلانانه یان ههر دریزه پی دا، تا ئەوه ی که شوپشی کوردیان به تاییه ت له رۆژه لاتی کوردستان به کزی و لاوازی کیشا. که ئیستاکه ش به داخه وه هیزه کان له ته بعید به جیی قه ره بو کردنه وهی ئەم هه مو خه سار و جی خالی بونه و به جیگیای یه کگرتن و هاوکاری و هاوپه یمانی، خه ریکی خو خوری و دزی یه ک فیگور گرتن، که ئەمه ی ئەمرو ئیمه ده یکه یین میژویکی ناشیرین ده بیت بۆ داهاومان!! میژویک که ولاتانی رۆژئاوا زیاتر له سه دسال له مه وه بهر پشت خویان خسته و ئەمرو

نهفره تی لیده کهن، ئیمه به لām هیشتا ئەو قوئاغه مان تی نه په پرا ندوو و هیشتا به کرده و به فیکر له قوئاگی پیش مودیر نیژمدا ده ژین. به داخه وه!!!

رژیمی خود کامه ی ئیران چی کردوه بو برینداره کان

با ئیمه سه رتیتیری قسه ی چند برینداریک و که سایه تی به بی ئیشاره به ناوه کانیا ن له م باره وه بخوینینه وه با بزانی چیه ده لاین:

1 "هه لسوکه وتی بونیادی گیانبازان⁴ له گه ل برینداره مه ده نیه شیمیایی کراوه کان فه رق و جیاوازی تی دیاه " 2 "رژیمی ئیران ته نیا گروپیک که به دوا ی راستیه کانی بو ردومه انه شیمیاییه که ی سه رده شت ناردی، پاش یه ک سا ل له رودا وه که بو، تازه ئاسه واریک له زه هره که نه ما بو!" 3 " دوکتوره کان بو مو عایه نه ی برینداره کان به س 30 تا 40 سانیه یان کات داده نا" 4 " ... به لām به رپرسیانی حکومی هیچ و لāmیکیان به داخو زیه کانی ئیمه نه دا وه ته وه" 5 " ... ئەنجومه نی به رگری له مافی برینداره شیمیاییه کان به ته مایه که خو ی به ته نیا بیته پیش و داوا کاریه کانی مافخوراوانی بو ردومه انه شیمیاییه کانی روژه لاتی کوردوستان له کومه له نیونه ته وه ییه کان به رز بکاته وه" 6 " ته نانه ت یارمه تی زور لاوازیش له وانه دانی په تو یک (بیخه و یا به تانی) به برینداره کانیش هه ر یارمه تیده ره، چونکه لی ره هه وا سارده و ئەو بریندارانه جسمیان زه عیف بو وه و زو به سه رما نه خو ش ده که ون.. " 7 " ده ولت گیانه خت کرده شیمیاییه کان به شه هید سه بت ناکات، بو ئەوه ی که دواروژ بنه ماله که ی نه کرین به بنه ماله ی شه هید و ناچار بیته حوقیان بو وه بریت" و ده یان نمونه ی ترا!

ئه گه ر بیته و ئیمه به س چاویک به قسه ی برینداره شیمیاییه کان، فه عاله مه ده نیه کانی ئەم بواره، وه کیلی برینداره کان و هتدا بخشینین بو مان ده رده که ویته که رژیمی کوماری ئیسلامی له عه ینی حا لدا که سه ول ده دات روخساری ناشیرینی خو ی دا پو شیت و که سانیترو وه ک رژیمی به عس، ئەمریکای ها و پیمانی عیراق له کاتی شه ره کاند، کومه لی نیونه ته وه یی و ئیلا ئاخر به تاوانبار بزانیته و له م په یوه نده شدا هیندی که ئیمکاناتی خستوته ئیختیار ریژه یکی زور که م له برینداره شیمیاییه کانی کوردوستان و ده یان نیژیت بو دادگای لاهه و ساینی ئینتر نیته دروست ده کات و وینه ی برینداره کان بلا و ده کاته وه، به لām له ئەساسدا هیچ کاریکی بو کومه لی برینداره کان نه کرده وه. تازه دوا ی 20 سا ل، به قسه ی ئوپوزیسیونیکی کوردی ناو خو یی سه ر به رژیم و ساینی ئافتاب به ته مایه ئەمسال په یکه ری که بو یادی بو ردومه انه که ی سه رده شت له تاران له روژی 7 ی پوشپه ر واته 28.06.2007 په رده ی لی هه لیدریته وه و به م شیوه رژیم به شاخ و با لی خویدا هه لبدات و قه لچو کردنی کوردانی روژه لات دا پو شیت!

ئوپوزیسیون چیا ن کرده؟

ئوه ی راستی بیته ئوپوزیسیونه واقیعه کوردوستانیه کانی کوماری ئیسلامی ئیستا هه ره همویان له ته بعید ده ژین و به چهنده ها هو ی دورخرانه وه یان له کومه لگای کوردوستان، مو شکیلات و ئەو مه حدودیه ت و برگریانه ی که له لایه ن و لاته میوانداره کانه وه له سه ریانه، مو شکیلی ئابوری، وه زعیه تی ژئوپولیتیکی ئەو مه نته قانه ی ئەوانی لی ده ژین و ههروه ها حوزوری نیزامی ئەمه ریکا له مه نته قه و

⁴ به فارسی بنیاد جانبازان، ئیداره یک بو لیکۆلینه وه له وه زعی مه عیشه تی بریندارانی نیزامی و مه دهنی شه ره کانی کوماری ئیسلامی

شتی ناوخوايي خويان و هيڼدئ شتي تريش، ئهوانى تا حهډيک له روداوه ناوخوايييهکان دورخستوتوه و زورتر به شته کوليهکانهوه خهريکن و ههر بهم پييهش کهمتر له سهر هيڼديک روداوى وهک سهردهشت چالاکیان ههبووه و بهس به وتارى راديويى و ئينترنيټى لهم بارهوه ئيکتيفايان کردووه. ئهمان پيشتري موشکيلي نهبونی ميدياييکى سهتهلايتيشيان له سهر ريگه بو که ئهوه خوښبهختانه ماوهى زياتر له ساليکه ئهه کوسپه لا نراوه و 3 کانالى جيھانپيش بو روزههلاتى کوردوستان ئيستا کار دهکن و هيوام وايه که ئهه سال لهم بوارهشدا ههر وهک نهوړوز و ياده حيزبپهکانى خويان، پروگرامى تاييهت و روښنگهراڼهيان لهم بارهوه بو خهکى کوردوستان ههبيټ و له پسيوره شارهزاکانى ئهه بواره کهک وهرگرن.

ئوپوزيسيونه ناو خوايهکانى روزههلاتى کوردوستان که له دواى جهرپانى 2ى جوژهردان (سهرههلاڼانى خاتهمى و تهرهفدارنى ريفورم له چوار چپوهى کومارى ئيسلامى) سهرپان ههلاڼا و تاو تاو چرنوقيکى به پاريز و ياسامهنديش له رژيم دهگرن و دهردهکهويټ که زور له ميژه خويان بو ئال و گورهکانى دواى روخانى کومارى ئيسلامى و سات و سهودا و بهربههکانى له گهلا ئوپوزيسيونه واقعيهکان ئاماده کردووه، جار و بار و ئهويش ريک له سالوهگهري ئهه روداوانه دهست دهدهنه نوسين و پاس کردن له بوړدومانه شيميپهکان و هاوکات شهري 8 ساله به شهري بهرگري موقهدهس و موقاومهتى موقهدهس و ئهمانه ناو دهبن و ئهگهري بويان بکريټ کونفرانس و کوبونهوهشى بو دهبهستن و به تهمان ئههسال له تاران ههه مو پيکهوه پهپکهري يادبود بو سهردهشت دابمهزرين!

قسه ي کوتايى

من پيموايه که هيشتا هيچ له سهر کارهساته شيميپهکان، چ له روزههلات و چ له باشورى کوردوستان نهکو تراوه و نه نوسراوه. زور بهلگه ههه که هيشتا شاراوه ماون، ههزاران بريندار هيشتا نهناسراون، ههزاران نهخوشى سهرههلاڼه، کهس نازانيت بو؟ 2 سال لهمه پيش مهجموعه يک لاوى گوندهکانى سهردهشت له کتوپر به کومهلا توشى نهخوشى دهبون، کهس نهپهزاني بوچى؟ يا راستيهکان دهشاردرانهوه. بيگومان کومارى ئيسلاميش که خوى يهکيک له تاوانبارهکانى ئهه روداوانهيه ههز ناکات که راستيهکان دههرون و ههر به شاراوهيى دهيان هيلايتهوه. بهلام دهکري له سهر ئهه تاوانانه دهيان کتپ بنوسريټ که من بهش به حالى خوم هيوادارم کهسانى شارهزا لهم بوارهدا به شيوهى خوښهخش يا ههر جوړيک که دهکريټ بکهونه خو و ئهه ئههکه پيروژانه له ئههستو بگرن. به هيواى ئهه روزه!

سهرچاوهکان و سازمانهکان و چالاکانى روداوى سهردهشت

ئاغاي عوسمان موزهپهه، پسيورى بالاي ماف و پاريزهري دادگستري و دهپيرى کومپتهى ياسايى ئههجمهنى پاريزگارى له مافى برينداره شيميپهکانى سهردهشت (ODVCW)

ئاغاي رهحيم واحيدى، نوينهري بريندارانى کيميايى سهردهشت له شارى تارانى پايتهختى ئيران و جيگري ئههجمهنى پاراستنى مافهکانى بريندارانى کيميايى شارستانى سهردهشت (ODVCW)

ئههجمهنى بهرگري له قوربانپه شيميپهکانى سهردهشت (ODVCW) بهه جوړهه که خوى پيناسه دهکات نيهاديکى غهپره حکومهتپهه و له سالى 1380ى ههتاوى واته 2001ى زايينى بنياد نراوه. ههر لهه سالهه داواى ئههنامهتپهه له سازمانى بهرگري له پهههپيدانى چهکه شيميپهکان (OPCW)

کردووو که به ئەندام وەرگیراون و ئیستا ئەندامی ئەو سازمانه نیوده وله تیهن . سازمانی بهرگری له پهره پیدانی چهکه شیمیاییه کان (OPCW)، 167 ئەندامی ههیه و له 20 ئەنجومه ن پیک هاتوووه .

ئاغای کامین موحه مه دی، رۆژنامه گهریکی موسته قیل و له دهسته ی نوسه رانی واشنگتن پریزمه

ئاغای سألح نیکبهخت، پاریزهر

دکتر شه ریار خاطری، ده بیری مه رکه زیکی لیکوئینه وه له زیانه شیمیاییه کانه له شاری تاران
پایتهختی ئیران

ئەنجومه نی بهرگری له قوربانیه شیمیاییه کان (فارسی) www.scwvs.org info@scwvs.org
سازمانی بهرگری له قوربانیه کانی چهکه شیمیاییه کان له سه رده شت hmsardasht@yahoo.com

بو بینه ی وینه : http://www.koord.com/pictures/sardasht_chemical/sardsht_chemical.htm

ORGANISATION FOR THE PROHIBITION OF CHEMICAL WEAPONS

سازمانی مه نعی چهکه کو مه لکوژیه کان

<http://www.opcw.org>

ئه یوب رهحمانی 3ی بانه مه پری 1386

rahmayub@yahoo.de

ئهم بابته ره رۆژی چوارشه نبه 30ی جو زهر دانی 2707 ده ستکاری کراوه ته وه